

מלחמת יום הכיפורים

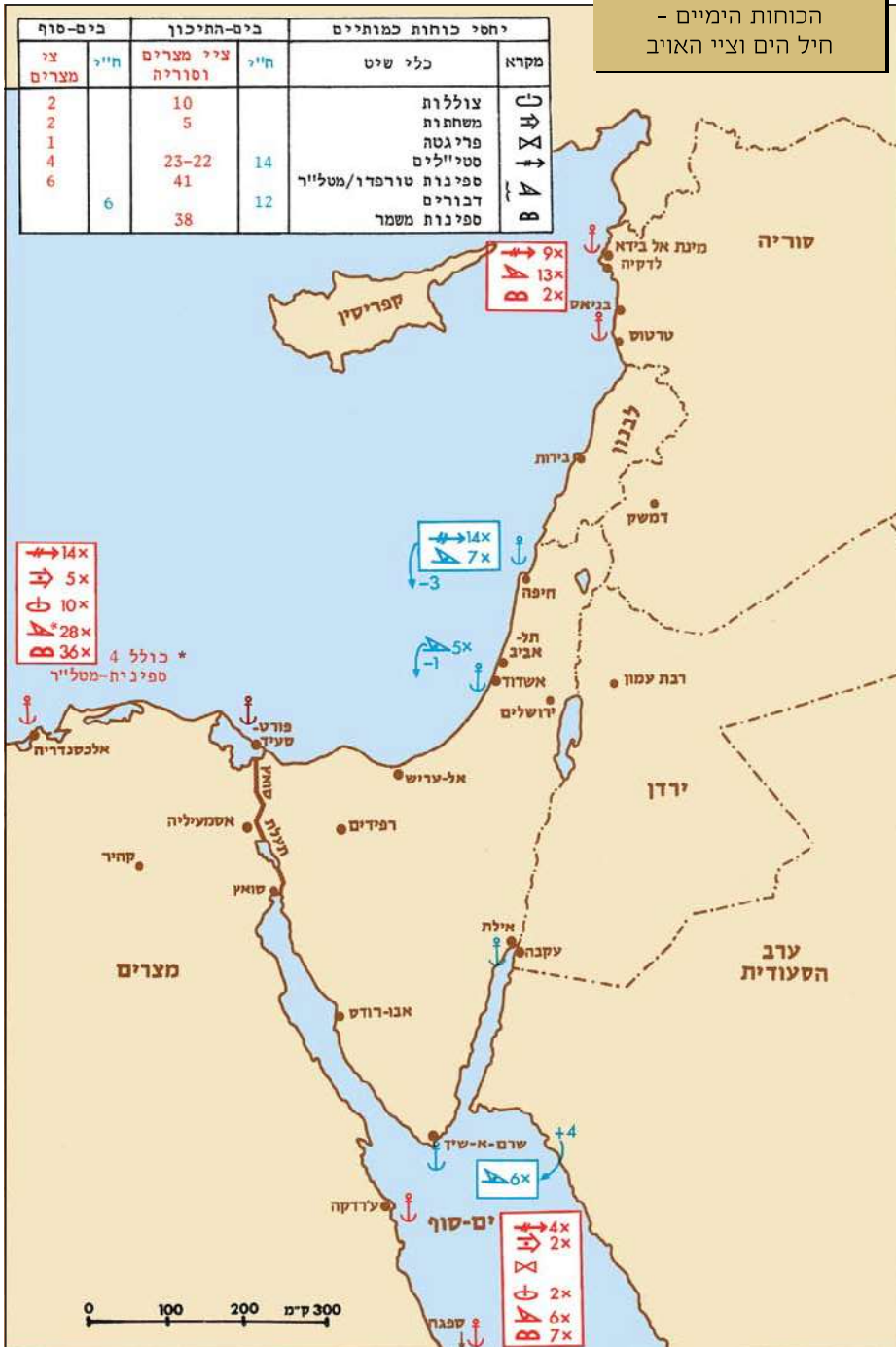

המערכה הימית

הזירה הימית לקראת המלחמה -
יחסי הכוחות, בניין הכוח,
אתגרים ואמצעי לחימה ■ קרב
לאטקיה - קרב הטילים הראשון
בהיסטוריה ■ קרב דמייט-בלטים -
הטבעת ספינות טילים מצריות ■
הטבעת סמ"ר דה קסטרו - הישג
התקפי בזירת ים סוף ■ מבצע
'הילה' - קרב טילים נוסף בלאטקיה
והפגזת מאגרי הדלק ■ 'מבצע
ליידי' - פשיטת קומנדו על נמל
פורט סעייד ■ מבצע 'מגבית 16' -
תקיפת מעגן ע'רדקה

הכוחות הימיים -
חיל הים וצי האויב

מפקד חיל הים, אלוף בנימין (בני) תלם

משט אימון של שיטת 3 - סט"ל מדגם סער 2 בראש שיירת הספינות

לאחר מלחמת ששת הימים התארכו הגבולות הימיים, ונספו קווי תובלה של מכליות דלק מאבו רודס וגברה חשיבותה של היחידה כוחה היה רחב הרפ"ח. רחוקה זו הושתחו ומשימות חיל הים, וחלו שינויים רבים בבניין כוחו וביכולותיו.

השיפור ביכולותיו ההתקפיות של החיל החל עוד קודם לכן, בעיקר הודות להקמת שיטת 3 - שיטת ספינות הטילים (סט"לים). ערב המלחמה כללה השיטת 14 ספינות, מהן 13 במצב מבצעי. הספינות היו מכמה דגמים: 12 ספינות מדגמי סער 2, 1, 3, שיוצרו במספנות שרבורג שבצרפת, ושתי ספינות מדגם סער 4 שיוצרו במספנות ישראל. אמצעי הלחימה העיקרי של הסט"לים היו הטילים נגד ספינות מסוג גבריאל, שפותחו ברפ"ח ובתעשייה האווירית. טילים אלו היו בעלי טווח קצר וראש נפץ קטן ביחס לטילי סטיקס, שבהם צוידו ספינות הטילים של מצרים ושל סוריה. חיל הים היה מסוגל לפצות על חסרונות אלו בכושר תמרון עדיף, באמצעים משוכללים ללוחמה אלקטרונית (ל"א) ובאמצעי גילוי ושכבות הגנה על הסט"לים, ששולבו לתורת לחימה שפותחה ותורגלה היטב. נוסף על מערך הסט"לים הציטיד החיל בנחתות טנקים, שנועדו לסייע בתוכניות התקפיות שונות, בהן הנחתת כוחות משריינים בגדה המערבית של מפרץ סואץ (על אף הליכי ההצטיידות, ההכנות והאימונים, מערך זה לא הופעל במלחמה).

מערכים נוספים היו מערך סירות המשמר, ובו בעיקר סירות מדגם דבור, ומעט סירות קטנות עוד יותר מהסוגים צרעה (ברטרם) ויתוש. מערך זה יועד בתחילה לביטחון שוטף, אך במלחמה שימש גם לפעולות התקפיות מוצלחות בזירת ים סוף. בנוסף פעלו שתי יחידות, שיטת הקומנדו 13 ויחידה 707, שיועדו בעת חירום לפעולות לוחמה זעירה, והופעלו במלחמה בעיקר בזירת ים סוף.

ערב המלחמה היה חיל הים בנחיתות כמותית בשתי הזירות. סדר כוחותיו בזירת הים התיכון כלל שיטת סט"לים ובה 13 ספינות כשירות, 12 סירות דבור, שלוש נחתות טנקים וכמה סירות יתוש. הצי המצרי בזירה זו כלל 14 ספינות קומאר ואוסה, חמש משחתות, עשר צוללות, 28 טרפדות (סט"ר), 4 ספינות נושאות רקטות ו-36 סירות משמר. הצי הסורי כלל תשע סט"לים, 13 טרפדות ושתי סירות משמר. בזירת ים סוף הפעיל חיל הים שש סירות דבור, שלוש סירות משמר מסוג צרעה ושש נחתות טנקים. לצי המצרי בזירה זו היו ארבע ספינות קומאר ואוסה, שתי משחתות, שתי צוללות, שש טרפדות ושבע סירות משמר על הנחיתות הכמותית ביים התיכון פיצה חיל הים באמצעות שיטת הסט"לים, ששילבה טכנולוגיה חדישה ותורת לחימה מתורגלת היטב, ובים סוף באמצעות נחישות והעזה.

זירת ים סוף	זירת הים התיכון	
	בסיס אשדוד	בסיס חיפה
פלטת הנחתות 921\922 (נחתות 36 מטר, 'שקמה' ו'בת שבע')	פלטת הנחתות 924 (3 נחתות 60 מטר)	שיטת סט"לים 3
פלטת דבורים 915	פלטת דבורים 913	פלטת דבורים 911
3 צרעות	3 צרעות	2 צרעות
אח"י 'בת ים' (תובלה ואספקה)	4 יתושים	אח"י 'נוגה' (תובלה ואספקה)

חיל הים - ספינות הטילים וסירות דבור

ספינות חיל הים

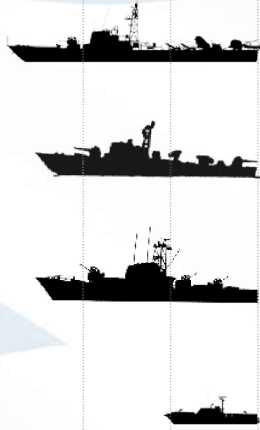
2	סער 4
6	סער 3
4	סער 2
18	סירות דבור

סער 4
 אורך: 58 מ' | מהירות מרבית: 34.6 קשר | דחי: 415 טונות
 חימוש: שישה טילים, שני תותחי 76 מ"מ ושני מקלעי 20 מ"מ

סער 3
 אורך: 45 מ' | מהירות מרבית: 40 קשר | דחי: 250 טונות
 חימוש: שישה טילים, תותח 76 מ"מ ושני מקלעי 5 אינץ'

סער 2
 אורך: 45 מ' | מהירות מרבית: 40 קשר | דחי: 250 טונות
 חימוש: חמישה טילים, תותח 40 מ"מ או אשמונה טילים ותותח 40 מ"מ

סירת דבור
 אורך: 19.8 מ' | מהירות מרבית: 23.4 קשר | דחי: 36.3 טונות
 חימוש: תותח 20 מ"מ או שניים ושני מקלעי 0.5 אינץ' (במלחמה נוספו לחלק מספינות אלו תול"ר 84 מ"מ)

למעלה: מערכת נשק גבריאל במרכז ידיעות הקרב (מ"ק) בבטן סטי"ל; מימין - יחידת ציון מטרות; משמאל - מכל"ם בקרת האש מימין: סירות קומנדו מסוג סנונית

משימת החיל ערב מלחמת יום הכיפורים הייתה הגנה על חופי המדינה מפני ניסיונות נחיתה של כוחות אויב או מהפגזה מהים. אבטחת השיט האזרחי בים התיכון ובים סוף לא נחשבה משימה חיונית במלחמה, שהייתה צפויה להסתיים תוך זמן קצר. הרמטכ"ל העריך כי אם יוטל סגר ימי על ישראל במצרי באב אל-מנדב, משימת הפתיחה תוטל על חיל האוויר ולא על חיל הים. בעת מעבר להתקפה נדרש החיל לסייע למבצעים התקפיים של כוחות היבשה בחציית מכשולי מים, בהחפת כוחות ובפניו פצועים. למרות משימותיו ההגנתיות בעיקרן, שיטת הפעולה המועדפת על חיל הים הייתה התקפית, והתבססה על תקיפת האויב בנמליו ועל משיכתו לקרבות ימיים. המטה הכללי לא ייחס חשיבות רבה לפעילות לחמה זעירה, דוגמת פשיטות של כוחות קומנדו על נמלי אויב.

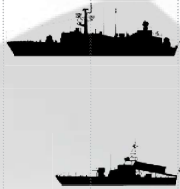
למטה: סירת משמר מסוג יתוש למטה מימין: משט ספינות טילים בים התיכון, 1972

ספינות הטילים בשירות מצרים וסוריה

סטי"ל אוסה
 אורך: 39 מ' | מהירות מרבית: 37 קשר | דחי: 215 טונות
 חימוש: שני צריחים דלקניים 30 מ"מ, ארבעה משגרי טילים - בכל אחד טיל בודד

סטי"ל קומאר
 אורך: 25.5 מ' | מהירות מרבית: 38.5 קשר | דחי: 81.5 טונות
 חימוש: צריח דלקני 25 מ"מ, שני משגרי טילים - בכל אחד טיל בודד

סוריה		מצרים	
	ים סוף	ים סוף	הים התיכון
3	---	12	אוסה
6	4	2-1	קומאר

חיל הים במלחמה

סירת משמר מסוג דבור

במלחמת יום הכיפורים ביצע חיל הים ארבע משימות עיקריות בשתי זירות לחימה שונות: השגת שליטה בים ושמירה על חופי המדינה; השמדת כלי שיט עוינים; הפגזת יעדי חוף בסוריה ובמצרים; אבטחת נתיבי השיט של ספינות סוחר.

מתחילת הלחימה נקט החיל גישה התקפית, וזו הביאה לידי ביטוי את יתרונותיו האיכותיים באמצעי לחימה אלקטרוניים ובתורת הלחימה. כבר בערב הראשון למלחמה ניצחה שיטת 3 בקרב ספינות הטילים הראשון בהיסטוריה, שנערך באזור לאטקיה כנגד ספינות הצי הסורי. יומיים לאחר מכן הצליחה להטביע גם ספינות טילים מצריות בקרב דמיט-בלטיים. ניצחונות אלו, ונוספים בהמשך, אילצו את ציי מצרים וסוריה להסתגר בנמליהם. בגזרה הסורית עבר חיל הים להפגז יעדי חוף, בהם מכלי דלק, שבאותה עת נחשבו מטרת שפגיעה בהן תזרז את סיום הלחימה בסוריה. בגזרה המצרית אסר הדרג המדיני לתקוף את נמלי אלכסנדריה ופורט סעייד. במקום דרך פעולה זו ערך החיל סיורים אלימים והפגזי יעדי חוף בניסיון למשוך את הספינות הנותרות לקרב נוסף. לאורך המלחמה שללה הפעילות ההתקפית בכללותה את יכולות הלחימה והיוזמה של הצייים הסורי והמצרי.

בזירת ים סוף נערכו בעיקר פשיטות של לוחמי שיטת 13 ויחידה 707 וסירורים של סירות דבור. הפשיטות היו על מעגנים מצריים בצפון הגדה המערבית של מפרץ סואץ, ואלה סייעו לסכל תגבור דרך הים של הכוחות המצריים בדרום סיני. בפשיטות אלו הוטבעו שני ספינות טילים במעגן ע'רדקה וסירות דיג חמושות במעגן ראס ע'ריב. בקרב נוסף הטביעו ספינות דבור סירת משמר מצרית. רוב ימי המלחמה נותר מערך הנחתות בכוננות להנחית כוחות משוריינים בגדה המערבית של מפרץ סואץ. אף שלבסוף לא הופעל לצורך כך, לאחר כיבוש עדבייה על ידי כוחות היבשה, השתלטו סירות דבור על הנמל וסייעו לפנות שבויים ושלל.

במלחמה נדרש חיל הים לעסוק גם באבטחת נתיבי השיט. נוכח הכרזת סוריה ומצרים על סגר בים התיכון ובמפרץ סואץ. בשלב ראשון סיפק החיל הנחיות ביטחון לספינות ישראליות וניטר את תנועתן. לקראת סוף המלחמה השתתפו ספינות הטילים בליווי ובאבטחת תנועת ספינות נשאת רכש ביטחוני בים התיכון, ונערכו סיורים לאבטחת השיט במצרי מסינה. בשל פעילות חיל הים במלחמה לא הותקפו כלי שיט בזירת הים התיכון. אולם בזירת ים סוף היה המצב שונה. לעבר שתי מכליות שוגרו טורפדות שהחטיאו. לאחר הפסקת האש נפגעו שתי מכליות ממוקשים מצריים.

למעלה: שתי ספינות טילים מסוג סער 3 מימין: מעגן שארם אישיח, זירת ים סוף

פעילות חיל הים במלחמת יום הכיפורים עלתה על כל הציפיות של המטה הכללי ושל שר הביטחון. החיל הצליח לשמר רצף של פעולות התקפיות בשתי הזירות הימיות, להטביע לפחות שמונה ספינות אוסא וקומאר מצריות וסוריות, לפגוע בכלי שיט נוספים במעגנים ולפגוע במטרות חוף. אף שספינות האויב ירו לעבר ספינות חיל הים 50 טילי סטיקס, לא נפגעו מכך ספינות או ימאים ישראלים. ביחס לכלל פעילות החיל במלחמה מספר הנפגעים היה נמוך ביותר וכלל שלושה חללים, בהם שניים שנהרגו בפשיטה על נמל פורט סעייד וימאי שנהרג בסואץ. הישגי החיל, ובייחוד הצלחותיו בקרבות ספינות הטילים, בלטו לנוכח קשיי הלחימה ביבשה ובאוויר, והסירו את דאגות המטה הכללי מהנעשה בזירה הימית. במילותיו של מפקד החיל, אלוף בני תלם:

הניצחון בזירה הימית העניק לנו שפע של אשראי בכל מקום אפשרי. לפתע, אחרי שנים שבהם נחשב חיל-הים לזרוע צבאית משנית, השתנו היחס, נקודת המבט וההשקפה. במטה הכללי של צה"ל החלו להבין, כי לא רק שיש לנו יכולת צבאית-טכנולוגית להשיג ניצחון בשתי זירות בו זמנית, אלא שגם המבחינה האסטרטגית יש ביכולתנו להסב לאויב נזק של ממש.

טילי ים-ים - יכולות טכניות, שיגורים ופגיעות

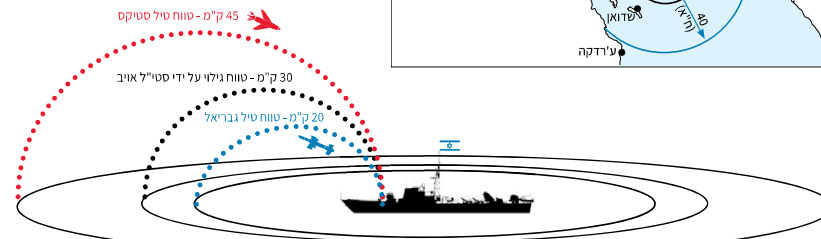
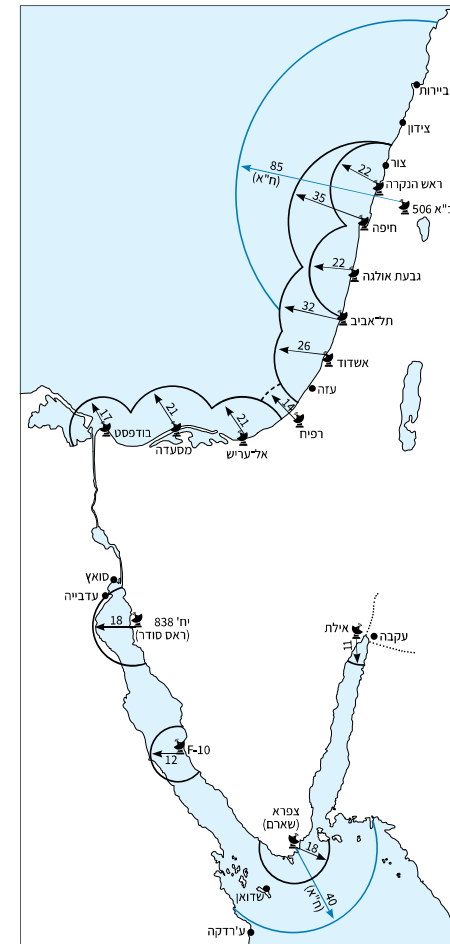
טיל נגד ספינות מסוג גבריל
מתוצרת ישראל
 אורך: 355 ס"מ
 קוטר: 32 ס"מ
 מהירות: 0.7 מאך
 משקל ראש הנפץ: 160 ק"ג
 טווח יעיל: 20 ק"מ

טיל נגד ספינות מסוג סטיקס (פיי-15 טרמיט) מתוצרת ברית המועצות
 אורך: 520 ס"מ
 קוטר: 76 ס"מ
 מהירות: 0.9 מאך
 משקל ראש הנפץ: 515 ק"ג
 טווח יעיל: 45 ק"מ

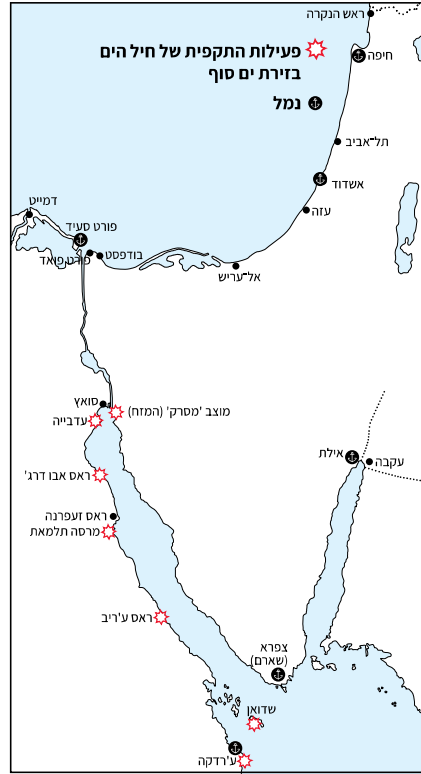
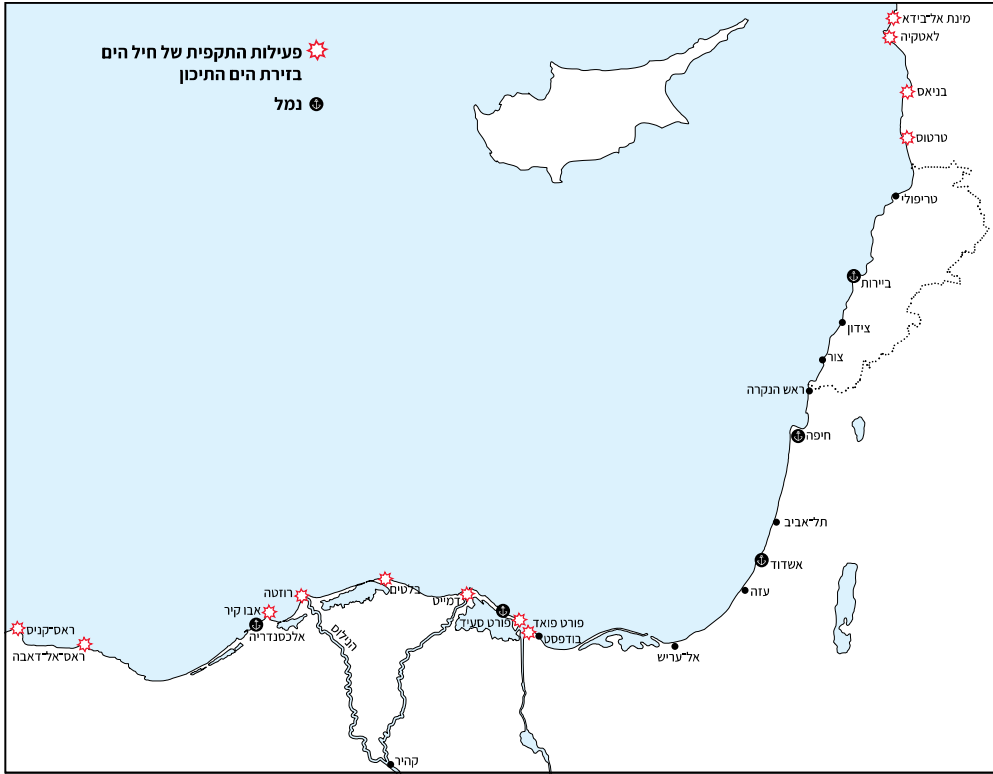

מערך הגילוי של חיל הים

מערך הגילוי של חיל הים החילק חשוב ביכולת לזהות כלי שיט עוינים ולהיערך לתקיפתם. המערך התבסס על שילוב של תחנות סכ"ם קבועות, על תחנות יחידת (יחידות) ושיחוף פעולה עם מערך הגילוי של חיל האוויר. עם תחילת המלחמה נפטנו תחנות הגילוי שבדופסט ושבה צפרא הסמוך לשארם אישיח. תחנת בדופסט הוחלפה על ידי תחנות יחידת מעזה ופרופי שהוצבו באזור רופני. תחנת הר צפרא הוחלפה על ידי תחנות על ידי פרופי כלי שיט בים.

90-70 ק"מ טווח התגלות על ידי סכ"ם

פקודת יום מטעם מפקד חיל הים 6.10.73

ימאים לחומים.

ימאנו לקרב כדי להגן על עלונו וישראל, ובמיוחד חזרתנו ודלת מטרות ומדינה פתוחה במלחמה הנוקפת ומחזרת שתי באוויר, בים והבטחה וטוטו על מעוזי הים. על בסיסו לאורך הגבול היםי הנפרץ.

חיל הים, אשר עבר בשנים האחרונות המורה מוחלטת בהכנתו ובזירתו, התארגן בזריזות וביעילות לכל השיטה המוטלת עליו בזירת הים.

במסגרת שבת, בלילה הראשון לקריבות, העשרה חיל הים לכוחות אחרים של הגדל בתקופת האויב.

יזרת סטילים נכנסה לקרב עם כוחות צי סטילים ובכביש מודרני הפליחה להשמיר כטייל "במבצע" שלוש ספינות טילים, נקשת ושטר של המי המרי, וזאת ללא אבדות או נזקים למתחמתי גם באוויר צפון שני הצלחה יזרת סטילים אחרת של חיל לחימה בה של המי המרי, חרף כדי כך נפגעה ספינה מצרית על ידי ח"א.

קריבות נוספים התחיימו גם באוויר עם פקודת גב, אך נכנסים אנו להמשך ההלחמה באויב התוקפני בכל מקום בו ניתקל בו.

ימאים לחומים.

הזרות לרבותנו חשיבתו והמוקפדת הבטחה ויו בכוחנו ללחמה את הנוקפת והלחימה את צבאות האויב עד לנצחוננו כפי שאכן הובח בקריבות האחרונים.

ימאים לחומים.

במסגרת שבת, בלילה הראשון לקריבות, העשרה חיל הים לכוחות אחרים של הגדל בתקופת האויב.

ימאים לחומים.

הזרות לרבותנו חשיבתו והמוקפדת הבטחה ויו בכוחנו ללחמה את הנוקפת והלחימה את צבאות האויב עד לנצחוננו כפי שאכן הובח בקריבות האחרונים.

ימאים לחומים.

במסגרת שבת, בלילה הראשון לקריבות, העשרה חיל הים לכוחות אחרים של הגדל בתקופת האויב.

פעילות חיל הים במלחמת יום הכיפורים - לוח אירועים עיקריים

	תאריך	אירוע
06.10	06.10	תקיפת מעגן מארסה תלמאת על ידי 2 דבורים מסייטת 915. הושמדו 3 ספינות מצריות 00:15 ואילך
07.10	07.10	קרב פורט סעיד - הטבעת ספינת אוסה על ידי חיל האוויר 02:00-00:00
08.10	08.10	קרב דמיט-בלטים - הטבעת 3 ספינות אוסא מצריות 01:33-23:30
09.10	09.10	קרב פורט סעיד - הטבעת ספינת אוסה על ידי חיל האוויר 02:00-00:00
10.10	10.10	צפון מפרץ סואץ - הטבעת סירת משמר מצרית על ידי 2 דבורים 00:25-23:30
11.10	11.10	מבצע 'יחסי' - מיקוש וחבלה בראס אבו דרדג' על ידי 13 מסייטת 707 03:00-17:18
12.10	12.10	מבצע 'הילה' - הפגזת יעדי חוף ב"א"ב, לאטקיה וטרטוס, על ידי סטי"לים. הוצתו מכלי דלק בבניאס, 2 ספינות טילים סוריות נפגעו 02:30-00:52
13.10	13.10	יחידה לחלץ את חיילי מוצב 'מסרק' ('המח') 00:42-19:15
14.10	14.10	מבצע 'מגבית 10' - תקיפת שיטת 13 בע'רדקה (הפעולה לא צלחה) 22:40-20:40
15.10	15.10	מבצע 'מגבית 11' - תקיפת שיטת 13 בע'רדקה ופגיעה בספינת קומאר מצרית 03:55-20:20
16.10	16.10	מבצע 'לולב' - הפגזת יעדי חוף באזור דמיט, רוזטה, ראס אל קניס וראס אל דבעה על ידי 4 סטי"לים 04:25-00:30
17.10	17.10	מבצע 'מגבית 15' - תקיפת מעגן ראס ע'ריב על ידי 5 דבורים. פגיעה ב-4 סירות דיג גדולות והטבעת 15 סירות דיג קטנות 00:15-22:00
18.10	18.10	מבצע 'ליידי' - תקיפת מעגן פורט סעיד על ידי 3 נפגנו 04:40-18:15
19.10	19.10	מבצע 'מגבית 16' - תקיפת שיטת 13 בע'רדקה ופגיעה בספינת קומאר מצרית 08:40-03:55
20.10	20.10	מבצע 'מגבית 15' - שיטת 13 בע'רדקה - פיצוץ 2 סירות במל (הפעולה לא צלחה) 04:50-23:00
21.10	21.10	הפגזת יעדי חוף באזור רוזטה-דמיט על ידי סטי"לים 04:25-01:00
22.10	22.10	מבצע 'מגבית 16' - תקיפת שיטת 13 בע'רדקה ופגיעה בספינת קומאר מצרית 08:40-03:55
23.10	23.10	הפגזת יעדי חוף באזור אבו קיר על ידי 4 סטי"לים, טובעו 2 ספינות תצפית מצריות 03:00-22:30
24.10	24.10	כניסה במל בע'דיה לאחר כיבוש מהקרקע, תפיסת 3 ספינות מצריות
25.10	25.10	הפגזת יעדי חוף באזור בניאס על ידי 4 סטי"לים, מכלי דלק נפגעו 01:00-23:40
26.10	26.10	הפגזת יעדי חוף באזור טרטוס על ידי סטי"לים 00:45-18:00

קרב לאטקיה

ב־6 באוקטובר בשעה 14:00 הוציא חיל הים שני זוגות סטי"לים לים כדי למנוע מספינות אוסא וקומאר להתקדם לשטחנו ולפגוע במטרות חוף. לבקשת חיל האוויר, בכל זוג סטי"לים הייתה אחת מדגם סער 4 מצויד במכ"ם דגון להתרעת נ"מ. בשעות אחר הצהריים צורפו אליהם סטי"לים נוספים - לקראת פעולות התקפיות כנגד הצי הסורי או לצורך מארב ימי לחוף סיני נגד נחיתה אפשרית של

כוח מצרי. זוגות הסטי"לים שהוצאו מחיפה בפרוץ המלחמה פנו צפונה. הספינות 'רשף' (מדגם סער 4, עם מכ"ם דגון) ו'מבטח' (ספינת תותחים), בפיקוד מפקד פלגה 31, סא"ל גדעון רוז, פנו אל נתיב שיט בטווח 40 מייל ימיים מחוף לבנון וסוריה. בשעה 16:30 לערך יצא מפקד שיטת 3 (המש"ט), אל"ם מיכאל (יומי) בראקאי, עם שלוש סטי"לים - 'מזנק', 'חנית' ו'געש' - במטרה לחבור אל הזוג הראשון, לערוך סיור אלים בלילה, להפגז מטרות בחוף הסורי ולהטביע כלי שיט באזור פעולתו. בסיוור זה התפתח קרב הסטי"לים הראשון בתולדות שני הצידים.

הכוח בפיקוד המש"ט (מפקד השייטת) הפליג באיגוף קרוב כדי שיוכל להתקרב ליעדים מצפון-מערב וגם ללכוד אוניות אויב, אם ינסו להתגנב לאורך החוף. בשעה 22:28, כאשר היה הכוח כ־35 מייל ממערב ללאטקיה, הוא גילה סירת טורפדו סורית מדגם קיי-123, ולאחר שסגר טווח אליה, פתח לעברה במטחי תותחי 76 מ"מ. הספינה הסורית, שנפגעה, השיבה אש והחלה לחמוק מזרחה. 'חנית' נשארה להעסיק את הסט"ר, ושאר הכוח המשיך בדרכו. עתה גילה מקשת ממזרחו ופגע בה בשני טילי גבריאל. בינתיים התגלו ספינות טילים סוריות מדרום-מזרח, מעבר

ספינת טילים מתוצרת ברה"מ מסוג אוסא מימין: ספינת טילים מתוצרת ברה"מ מסוג קומאר

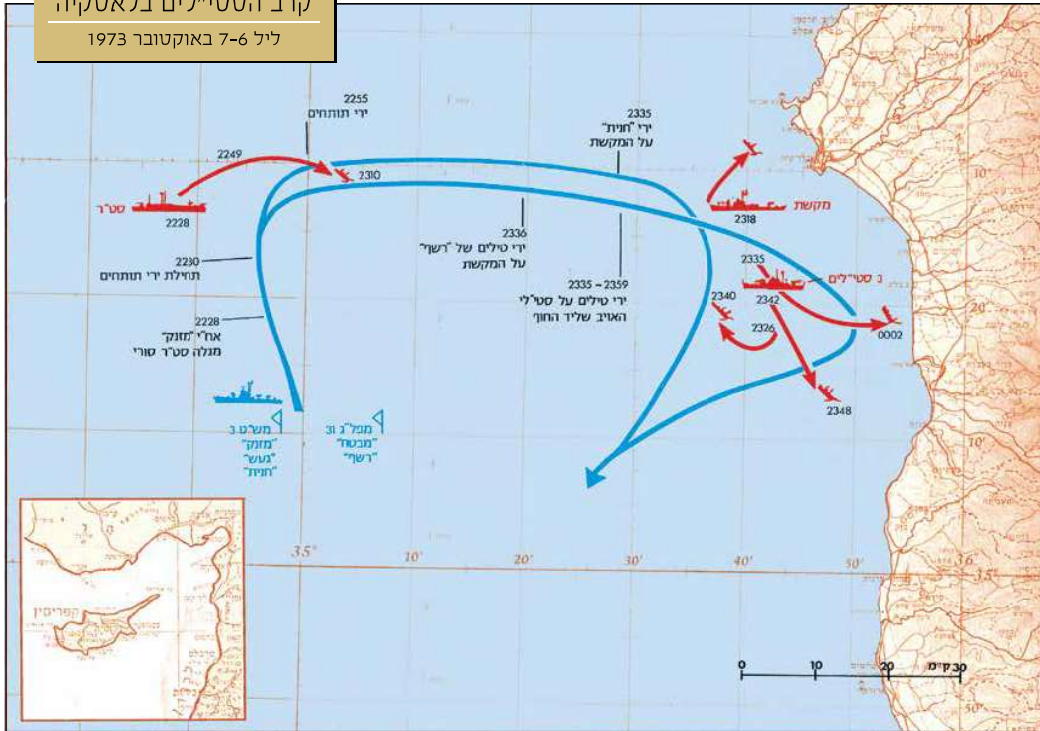
לאופק, ואלה פתחו בירי טילים מטווח ארוך. הספינות הסוריות ירו ארבעה או חמישה טילי סטיקס,

אך החטיאו לנוכח פעילות נגד-טילים (נט"ל) של הכוח. בשעה 23:40 התגלו שתי ספינות טילים סוריות מדרום-מזרח, ואחרי כן התגלתה ספינת טילים נוספת. כוח חיל הים ירה טילי גבריאל מטווח של 20 ק"מ, ופגע בשתי הספינות הסוריות בהפרש של כמה דקות. הספינה השלישית נמלטה, אך חוסלה באש תותחים. עד אז טיבעה 'חנית' את סירת הטורפדו הסורית. לאחר מכן, בשעה 00:30, טיבעה 'חנית' גם את המקשת. עתה ניתנה הוראה לפנות את השטח ולחזור לבסיס. כשקרבו הסטי"לים

קרב הסטי"לים בלאטקיה

ליל 6-7 באוקטובר 1973

הישראליות לחוף הסורי, בתחילת דרכן הביתה, נפתחה עליהן אש מתותחי חוף 130 מ"מ, אך הן לא נפגעו. שייטת הסטי"לים הישראלית יצאה מהקרוב בניצחון מרשים: הטביעה שתי ספינות קומאר, ספינת אוסא, סט"ר ומקשת, וכל זאת ללא פגיעות.

בקרב זה - קרב הטילים הראשון בהיסטוריה - נבחנה לראשונה תפיסת הלחימה שפיתח חיל הים: הסטי"לים ידעו להתגבר על פער הטווחים ביחס של 2:5 בין טילי סטיקס לטילי גבריאל, והוכיחו את חשיבות אמצעי ה"א" (לוחמה אלקטרונית) ואת יעילות תורת הלחימה נגד טילי ים-ים. ספינות האויב הושמדו סמוך לחופיו, אף ללא סיוע של חיל האוויר. גם מטוסים סוריים לא התערבו בקרב הימי הלילי.

ירי טילי ים-ים מסוג גבריאל מסטי"ל מסוג סער 2

ספינות טילים באימון שייטת 3, אפריל 1973

קרב דמיית-בלטים

לקראת ליל 8-9 באוקטובר רוכזו עשר סטי"לים בקרבת החוף המצרי, בין פורט סעיד לאלכסנדרייה. ריכוז מאמץ זה היה חלק מרצף של פעילות התקפית יזומה של חיל הים לאחר הקרבות המוצלחים בלאטקיה, בפורט סעיד ובמפרץ סואץ. להערכת מפקדת חיל הים, היה צפוי שכלי שיט מצריים יחמקו מנמל פורט סעיד. לפיכך נערכה תוכנית לארוב לכלי שיט אלה מול פורט סעיד, ולהציב חסימה בכיוון אלכסנדרייה.

ב-8 באוקטובר כבר שטו שני זוגות סטי"לים - 'געש' ו'חפה' ו'מזנק' ו'חץ' - למשימות פטרול מצפון לדמיית, ואליהם חברו שלושה זוגות סטי"לים נוספים. בשעה 16:00, משהוברר שלחץ יבשתי של ישראל בגזרת פורט סעיד אינו צפוי עתה, שונתה המשימה. לפיכך הוחלט לשוט באיגוף עד דמיית, ולהפגיש את החוף כדי למשוך כלי שיט מאלכסנדרייה. עד השעה 18:45 קרב הזוג של המש"ט לחוף בעוד ארבעת הזוגות האחרים ממתינים מצפון. בשעה 20:12 נודע שארבע ספינות אוסא יצאו מאלכסנדרייה מזרחה, והמש"ט הורה למפקד פלגה 31 להצטרף אליו עם פלגתו. כל הספינות פנו מערבה, ובשעה 21:10 גילו שתי מטרות כ-5 מייל מצפון לבלטים. בעקבות זאת ניתנה פקודת התקפה, אבל כעבור שלושים דקות הוברר שהמטרות הן מצופים. בשעה 22:10 נאלץ המש"ט לשחרר ארבע סטי"לים, שונתר להן רק מעט דלק (מקצת הסטי"לים נחפזו לצאת למשימה לפני גמר התדלוק), והן פנו לחיפה. שלושה זוגות נותרו בשטח: זוג המש"ט מדרום, זוג מפקד פלגה 31 במרכז וזוג מפקד פלגה 35 בצפון.

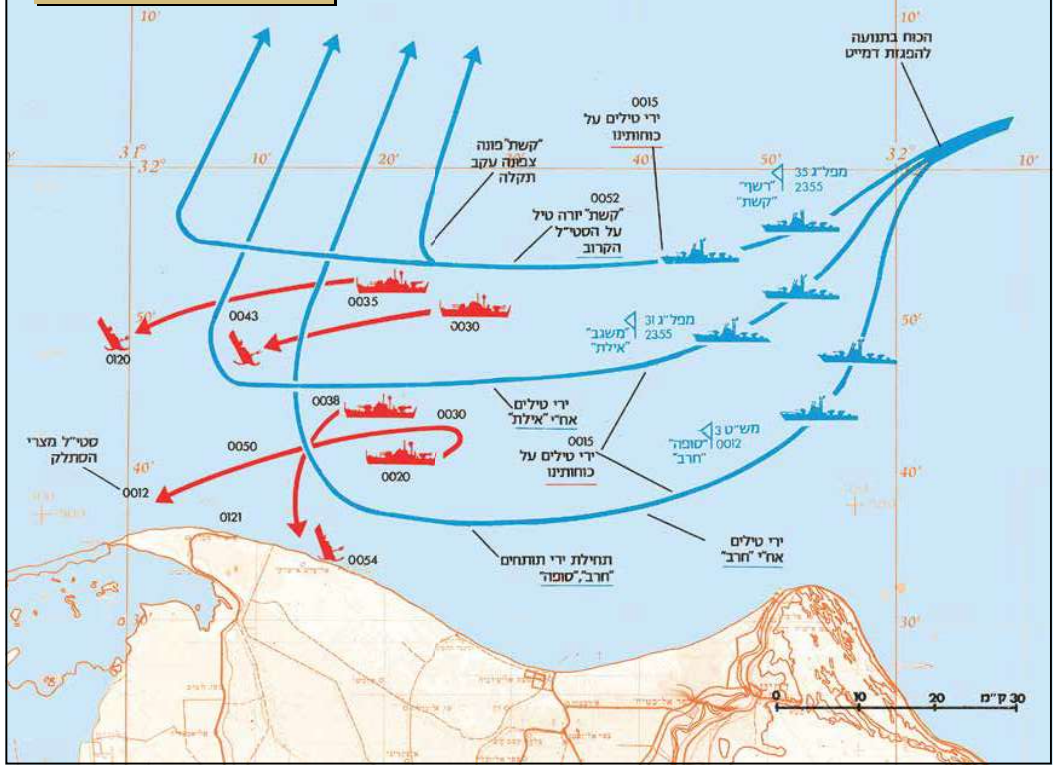
משעה 23:30 החל להתפתח קרב דמיית-בלטים. זוג הסטי"לים הדרומי פנה דרומה להפגיש את חוף דמיית, ובעת התנועה במערב גילה ארבע ספינות אוסא מצריות. כעבור זמן קצר פתחו אלה בידי טילים מטווח 45 ק"מ לערך, החטיאו והחלו לברוח מערבה. הכוח הישראלי החל במרדף כדי לסגור על הסטי"לים המצריות הנסות. כשהגיע לטווח פגיעה של טילי גבריאיל, ירתה הסטי"ל 'קשת' טיל ראשון מטווח 20 ק"מ ופגעה בספינת אוסא. הירי נמשך עד שעה 01:12, ובמהלכו נפגעו עוד שתי ספינות אוסא. הסטי"לים הישראליים קרבו לכלים הנפגעים והטביעו את שלושם. רק ספינת אוסא אחת הצליחה לחמוק. הקרב הסתיים ב-9 באוקטובר בשעה 01:33 ללא 01:33 ונפגעים לכוח צה"ל. שוב נרכש ניסיון חשוב בלוחמה נגד טילי ים-ים וביכולת הפגיעה של טילי גבריאיל.

גשר הפיקוד של ספינת טילים

קרב הסטי"לים בדמיית-בלטים

ליל 8-9 באוקטובר 1973

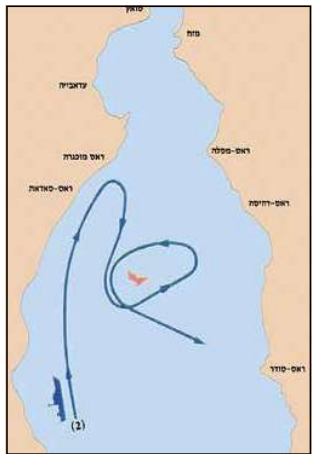

למעלה: מפקד זירת ים סוף, אלון מישנה זאב אלמוג

מימין: סירת משמר דבור בתחתית העמוד ממול: תוחת 20 מ"מ בירכתי סירת דבור; במלחמה התוסף לדבור תוחת ללא רתע מסוג קרוג

קרב הדבורים בסמ"ר דהקסטרו

הטבעת סמ"ר באזור עדבייה

בליל 8-9 באוקטובר, עם חשכה, יצא זוג סירות דבור לסיור אלים באזור ראס אבו דרג', כדי לתקוף כלי שיט מצריים שהיו צפויים לתקוף את ראס סודר. בשעה 21:00 יצא זוג נוסף למארב באזור ראס זעפרנה. הזוג הצפוני גילה מטרה מדרום לביר עדביה וקיבל אישור לתקוף. בהיותו בתנועה ליד מסוף הדלק המצרי שבראס סאדאט, זיהה בטווח של כ-3 ק"מ את המטרה - סמ"ר (סירת משמר)

מדגם דהקסטרו. סירות הדבור התקרבו מכיוון הגלים כדי לחסום לאויב את דרך הנסיגה, ונראה שהצליחו להפתיעו. הן פתחו באש תותחי 20 מ"מ ממרחק כ-600 מטר. הסמ"ר נפגעה במטח הראשון, ונעובה אחוזת להבות. כאשר התרחקו סירות הדבור ופתחו טווח עד 2 ק"מ מהסמ"ר, נפתחה עליהן אש תותחי חוף 130 מ"מ מראס מחארה, ואחת הסירות נפגעה קשה מהקדף של פגיעה קרובה. שתי הסירות הגיעו לראס סודר בשעה 02:30.

מבצע 'הילה'

בליל 10-11 באוקטובר ריכז חיל הים מאמץ לפגיעה במכלי הדלק שבחוף. זו הייתה הפעם הראשונה שסט"ל הרעישו מטרות חוף. ב-10 באוקטובר אחר הצהריים הוציא מפקד שיטת 3, אל"ם יומי ברקאי, שבע סט"לים להפגז ארבעה אזורים בחוף סוריה: נמל מינת אל-בידא, הנמל ומאגרי הדלק בלאטקיה, מאגרי הדלק בבניאס והמאגרים בחוף טרטוס. הושגו פגיעות בכל המטרות, הוצתו מכלי דלק ונפגעו מכלים שכנראה היו ריקים. בעת ההפגזות הגיעו שלוש ספינות אוסא למרחק 1.5 מייל מפתח נמל לאטקיה, וירו וסמונה עד עשרה טילי סטיקס נגד שלוש הסט"לים של חיל הים. לאחר שהחטיאו מיהרו לחמוק אל בין האוניות בנמל. הספינות הסוריות נפגעו מאש חיל הים. בידי נפגעו גם שתי אוניות סוחר - יונית ויפנית. אש שנורתה מהחוף הסורי אל הסט"לים המפגיזות, לא גרמה אבדות ונזקים. פעולה נוספת כנגד מכלי הדלק הסוריים נערכה למוחרת בלילה. מתוך המאגרים הסוריים, שכללו 1.35 מיליון טון דלק, הושמדו במלחמה 380 אלף טון על ידי חיל האוויר ו-250 אלף טון על ידי חיל הים.

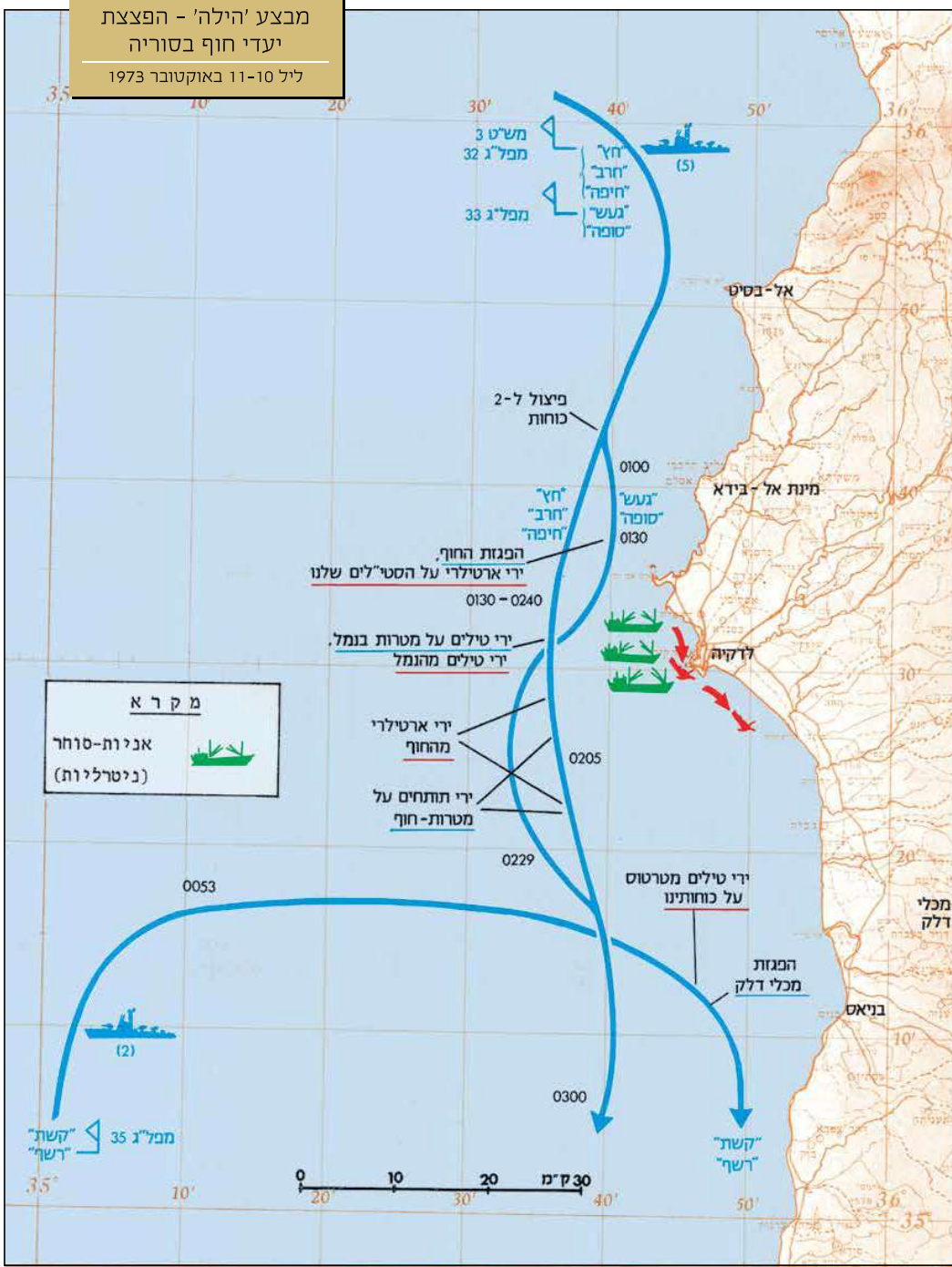

מפקד חיל הים, אלוף בנימין (ביני) תלם (משמאל), ומפקד שיטת 3, אל"ם מיכאל (ימני) ברקאי, בסיום מבצע 'הילה'

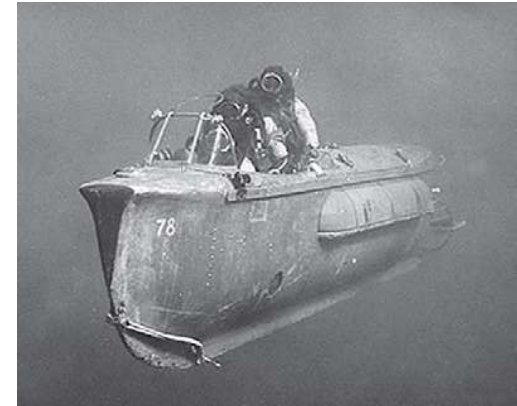
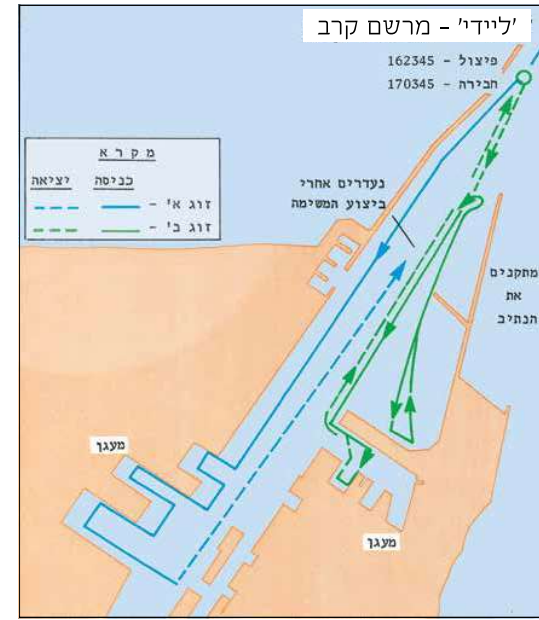
בתמונה העליונה: תותחן 40 מ"מ על גבי סט"ל מדגם סער 2 בתמונה התחתונה: דגל חיל הים קשור למטאטא הפוך תלוי מתורן סט"ל - מנהג חיל הים לציון הטבעת ספינת אויב

מימין: צוות סט"ל בשבוע מלאטקיה למעלה מימין: הבערת מתקני הנפט בלאטקיה

מבצע 'ליודי'

בליל 16-17 באוקטובר יצאו לוחמי שיטת 13 לתקוף את כלי השיט המצריים שהסתגרו בתוך נמל פורט סעיד. כוח התקיפה כלל שני זוגות צוללנים שהובלו בחזירים (כלי שיט קטנים מאוישים המבוססים על טורפדו). הלוחמים הצליחו לחדור אל תוך הנמל על אף רשת המגן שבפתח וחרף הטלת מטענים נגד צוללנים בשטח הנמל. בפעולה הצוללים בנחתת טנקים, בספינת אוסא שיצאה משימוש, ובסט"ר מסוג פיי 183. זוג צוללים לא שב מהפעולה.

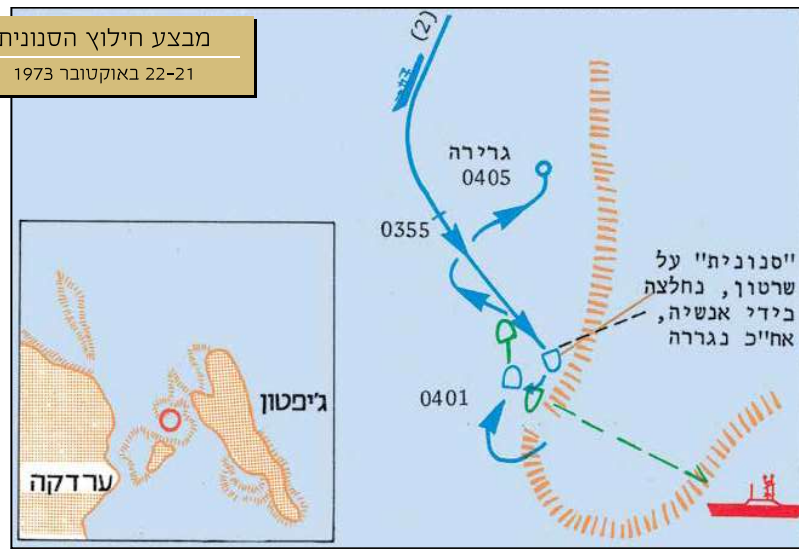

לוחמי שיטת 13 על גבי טורפדו מאויש - 'חזיר'

מבצע 'מגבית 16' - פעולת הקומנדו הימי בע'רדקה 22-21 באוקטובר 1973

מבצע חילוץ הסנונית 22-21 באוקטובר 1973

מבצע 'מגבית 16'

ב-21 באוקטובר פקדה מפקדת חיל הים על שיטת 13 לפעול פעם נוספת נגד מעגן ע'רדקה בסנוניות נושאות מרנ"טי לאו ומטעני גור. זו הייתה הפעם הרביעית במלחמה שהשיטת נשלחה למשימה זאת. שתי סנוניות חדרו בלילה למעגן, חיפשו את ספינת הטילים שלא נפגעה בפעולה הקודמת (בליל 11-12 באוקטובר), ומצאו שהתרחקה מהרציף והיא חוסה מאחורי שרטון אלמוגים תת-ימי.

לוחמי שיטת 13 מתרגלים פשיטה על חוף אויב במסגרת תרגיל 'מדקדק', אוגוסט 1973

הסנוניות קרבו עד טווח של 40 מ' ממנה, פגעו בה ברקטות לאו והטביעו אותה. תוך כדי התקיפה עלתה סנונית המפקד על שרטון. הלוחמים ירדו למים, גררו אותה מן השרטון, קשרו אותה לבת זוגה וכך נגררה והגיעה לפתח כשנותרה רק מחצית השעה לאור ראשון. באותה העת - ערב החלטת מועצת הביטחון 338 על הפסקת האש - הסתיים מבצע נוסף נגד בסיס ימי מצרי בים סוף, ובו הוטבעה ספינת הטילים השנייה בזירה זו. לאחר זמן עמד מפקד הזירה על המשמעות הסמלית של התאריך: 25 שנה לפני כן, ב-22 באוקטובר 1948, ערך הקומנדו הימי את פעולתו הראשונה ובה טיבע מול חופי עזה את הספינה 'אמיר פארוק' ופגע בשולת מוקשים.